

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯКомисия за енергийно
и водно регулиране

ПРОТОКОЛ

№ 288**София, 28.10.2022 година**

Днес, 28.10.2022 г. от 10:02 ч. се проведе открито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) в състав „Енергетика“, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На заседанието присъстваха членът на Комисията Александър Йорданов и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На заседанието присъстваха М. Димитров – и. д. директор на дирекция „Природен газ“, Р. Тахир – началник на отдел „Цени, лицензии и пазари – природен газ“ и експерти на КЕВР.

Откритото заседание се отразяваше от представители на средствата за масова информация.

Заседанието беше излъчено в реално време чрез интернет страницата на Комисията.

Председателят доц. д-р Иван И. Иванов откри заседанието и констатира, че не са налице правни пречки за провеждането му.

Комисията за енергийно и водно регулиране е поканила като страна по преписката лицата, представляващи „Булгаргаз“ ЕАД, за присъствено участие в откритото заседание.

„Булгаргаз“ ЕАД е уведомено за провеждане на заседанието с писмо на КЕВР с изх. № Е-15-20-1055/20.10.2022 г.

Заявили участие в откритото заседание са:

- г-жа Деница Златева – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД;
- г-жа Людмила Витанова – ръководител на отдел „Цени, пазарни анализи и ценообразуване“ в „Булгаргаз“ ЕАД;
- г-н Веселин Синабов – директор на дирекция в „Булгаргаз“ ЕАД.

София 1000, бул. „Княз Ал. Дондуков“ № 8-10

тел.: (02) 988 87 30; факс: (02) 988 87 82

www.dker.bg, dker@dker.bg

На откритото заседание беше разгледан доклад с вх. № Е-ДК-1980 от 18.10.2022 г. относно заявление от „Булгаргаз“ ЕАД с вх. № Е-15-20-1055#1 от 11.10.2022 г. за утвърждаване на цена за месец ноември 2022 г., по която общественият доставчик да продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лица, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия.

Докладът, изготвен от работна група в състав: Милен Димитров, Елена Маринова, Ремзия Тахир, Грета Дечева, Хриси Йорданова, Михаела Андреева, Александра Димитрова, Любослава Джоргова, Рада Башлиева, е приет с решение на КЕВР на закрито заседание по т. 1 от Протокол № 281/20.10.2022 г. и публикуван на интернет страницата на Комисията.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Съгласно процедурата на провеждане на открити заседания, думата се дава на заявителя, който да изрази отношение към изготвения доклад.

Преди това искам да направя две за мен важни уточнения. Съгласно нормативните изисквания заявлението се внася от „Булгаргаз“ ЕАД двадесет дни преди започване на месеца, за който се определя цената на природния газ, т.е. то отчита данните към 11 октомври 2022 г. в този конкретен случай. Динамиката на цените на европейските борси показват, че цената се променя съществено, буквално някой път и в рамките на седмица. Ще очакваме, разбира се, от г-жа Деница Златева да ни съобщи има ли такава промяна в конкретния случай и в каква посока е, като се надяваме тя да е в посока, която да бъде действително положителна за българските потребители – както битови, така и потребители от българския бизнес. Второто уточнение е, че разискванията, които провеждаме днес, и евентуално промените, които са настъпили към днешна дата, могат да претърпят, не голямо, но все пак известно изменение, предвид на това че очакваме „Булгаргаз“ ЕАД да ни внесе окончателните данни, по които ние ще се произнесем за утвърждаване на цената, на 01 ноември до 9:00 ч.

Сега ми позволете да дам думата на г-жа Златева. Заповядайте, г-жо Златева, имате думата.

Деница Златева – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Благодаря Ви, г-н Иванов, благодаря и на колегите от Комисията и от администрацията за акуратно изготвения доклад, който ние приемаме така, както е изпратен. Естествено, както и Вие казахте, в периода от 11 октомври досега има чувствителна динамика в цените на газовите хъбове и в съответно съотношението между постигнатите изключително добри отстъпки на първия търг за втечен природен газ за м. ноември, спрямо индексите на газовите хъбове. Говорим за постигнатите отстъпки спрямо актуалните газови индекси, варират между 38% и 50% от индексите за месец напред. Тоест цената, която се очаква да внесем на 01 ноември, ако този тренд се запази, е по-ниска от заявената на 11 октомври.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Която беше 166,14 лв. Върху нея е изготвен докладът.

Деница Златева – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Точно така - 166,14 лв. Върху нея е изготвен докладът. Към днешна дата цената се очертава да бъде около 130 лв. и малко под 130 лв. Окончателните данни ще ги внесем до 9:00 ч. на 01 ноември. В сравнение с цената, която е за м. октомври, намалението е с 45%,

а спрямо рекордната цената, която беше през м. септември, от 353,21 лв. намалението е с 64%. Аз искам да използвам случая да благодаря на целия екип и на „Булгаргаз“ ЕАД за усилията, които положиха за провеждане на тези прозрачни търгове, и резултатите са налице. Ако в периода от април до септември средните отстъпки, оферирани за алтернативни доставки, са били между 1 и 6 евро TTF, то в момента получаваме отстъпки, които варират в десетки пъти над получените, и това е много видно. Помолих екипа да направи една графика и това много ясно е видно как върви TTF (синята линия е TTF, червената линия е отстъпките), аз ще я дам и на медиите, за да покажем и илюстрираме как се отваря ножицата между оферираните цени при тръжните процедури.

Само да кажа, „Булгаргаз“ ЕАД продължава да нагнетява свободни количества в Чирен. Вече имаме около 300 млн. м³, преизпълнили сме си задълженията по плана. Нагнетяваме вече търговски количества в Чирен. Използваме и допълнителните дневни търгове, за да участваме. Естествено, имаме и конкуренция от други търговци, но възможното свободно количество, което можем да нагнетим в Чирен на дневна база, продължаваме до края на октомври да нагнетяваме. В процес сме на финализиране и на търга за втечен природен газ за м. декември. През ноември спотовите цени бяха, както казах, ниски. За м. декември очакваме със започване на есенно-зимния сезон леко покачване, но то пак ще бъде в рамките на абсолютно приемливото. Офертите, които сме получили за доставка на втечен природен газ, също са с добри отстъпки от индекса за следващия месец, но за ноември ще сме в състояние наистина да предложим една цена, която е под 50% от борсовия индекс.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-жо Златева. Радвам се за данните, които Вие цитирахте във Вашето изложение. Няма съмнение, че трендът на движение на TTF на цените надолу е в интерес както на българските, така и на европейските потребители, но по никакъв начин не искам да подценя това, което е съществено, специално за България. Първо, че наистина в Чирен ежедневно се нагнетява максималното количество, което изобщо позволяват съоръженията. И в момента в Чирен запълняемостта е 88%, като се надявам на 01 ноември, когато Комисията взема решение за утвърждаване на цената на природния газ, нагнетяването да бъде 90%, което надвишава с 10% прага, който беше определен от Европейската комисия, който беше 80%. Европа се подготвя много енергично, като в Германия е 98%, в Италия – 95%, във Франция – почти 100% запълняемост на техните газохранилища.

Другият съществен елемент, който е специфичен в случай и не мога да не го изтъкна, е, че търговете, които бяха проведени по една прозрачна процедура, при равнопоставено участие на участниците, дават много добри резултати. Явяват се голям брой доставчици, които кандидатстват да бъдат доставчици на „Булгаргаз“ ЕАД, с много сериозни отстъпки. Няма смисъл да повтарям данните, които г-жа Златева представи. Именно тези търгове, които по принцип раждат по-добри цени и по-добри условия на доставка, са за мен изключително важен елемент, който допълнително снижи цената на природния газ, такава каквато очакваме да определим за м. ноември. Ще отбележа, че ако цената, която ще утвърдим на 01 ноември, е 130 лв./MWh или близка до нея, това ще бъде най-ниската цена от м. март досега. Само за първите три месеца цената на „Булгаргаз“ ЕАД беше по-ниска от тази. През целия останал период цените бяха твърде високи, както Вие знаете, че за м. септември цената достигна 353,14 лв., което беше наистина исторически максимум.

Искам да Ви запitam, г-жо Златева, защото определено това засяга и тренда на нашите цени, относно два въпроса. Дали „Булгаргаз“ ЕАД ще участва на търга за ангажиране на слотове (търг, който беше отложен, ще се проведе на 31 октомври) и

какви са очакванията? Защото според мен е необходимо не по-малко от десет слота да бъдат ангажирани за 2023 г., като тези слотове ще ни позволят да не се подбират участници, които могат да ни гарантират слот, а просто „Булгаргаз“ ЕАД ще ги има тези слотове. На второ място, как се движат въпросите, свързани с доставките на природен газ за „Булгаргаз“ ЕАД през 2023 г.? Процедурата движи ли се, има ли вече заявени кандидати и какви са очакванията? Заповядайте.

Деница Златева – изпълнителен директор на „Булгаргаз“ ЕАД:

Благодаря Ви, г-н Председател. Само един коментар, ако ми позволите, по цената. Цената, която вече е формирана от алтернативни източници, е по-ниска, ако бяхме формирали цена по двата съществуващи дългосрочни договора. И това много ясно искам да го кажа, защото се чуваха обвинения и коментари, че с 30% по-скъпо е купувано от дългосрочните договори за предходни периоди. В момента цената, която ние формираме, ако беше формирана по ценовите формули на двата дългосрочни договора, със сигурност може би щеше да е с около 20% по-висока.

По отношение на слотовете, Вие сте прав, на 31 октомври ще се проведе отложенят търг за слотове за съхранение регазификация за период от пет години напред, който включва и слотовете за 2023 г. „Булгаргаз“ ЕАД има много ясна стратегия по отношение на участието в тези търгове. Нека обаче да не забравяме, че интересът към предложените слотове е много голям, тъй като Ревитуса в момента е единствената входна точка и за нашата страна за доставка на втечен природен газ. За да не изпадаме в зависимост само от успеха или от броя на слотовете, които ще успеем да резервираме за 2023 г., ние водим и паралелни разговори за други алтернативни LNG терминали както в Турция, така и в Италия, и да използваме възможностите, които ни дава и Трансадриатическият газопровод за слотови сделки. Така че усилията на дружеството са насочени за осигуряване на свободни слотове и извън съществуващия към момента единствен терминал в Р Гърция.

По отношение на търга за 2023 г. Вчера заинтересованите страни и бъдещи доставчици изпратиха намерението си за участие. Знаете, че процедурата е на два етапа. Първият етап е намерение за участие, особено когато има много клиенти и ние ги проверяваме по отношение на история, опит на фирмата, банкови референции, опит в доставките на втечен природен газ. Има много ясно изписани критерии, на които трябва да отговаря. След това на 07 ноември ние ще обявим какви слотове е осигурил „Булгаргаз“ ЕАД, независимо на кои терминали за втечен природен газ. И на база на осигурените слотове участниците ще имат възможност да оферират втечен природен газ с наши осигурени слотове и ще оставим опция за оферирание и на втечен природен газ със слотове. Искам само още нещо да кажа. Очакванията са ни до края на м. ноември да сме избрали доставчиците за 2023 г. Интересът е голям към годишния търг. Това, което допълнително направихме в периода между последните ни виждания, знаете, че ние стартирахме и Десетгодишния търг за резервирания капацитет на строящия се терминал в Александруполис. Мога да кажа, че на 20 октомври имаме онлайн събитие, на което 20 компании от целия свят, като казвам целия свят – Америка, Азия, Европа, Близкият Изток, Северна Африка, участваха. На това онлайн събитие всъщност ние представихме и дружеството, представихме и условията по търга. Имаше и задавани въпроси към нас. Това е първият етап от Десетгодишния търг. Оттук нататък продължава процедурата. Знаете, до края на март трябва да бъдат избрани и доставчиците за този резервиран капацитет в Александруполис.

Мисля, че други въпроси нямаше. Ако не съм отговорила...

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-жо Златева. Всъщност в това второ Ваше включване Вие съобщихте нещо, което аз съм го изчислил и мога да го кажа и на колегите от медиите. Понастоящем заявлението, което Вие депозирахте на 11 октомври, е за цена от 166,13 лв. Ако вместо доставки, каквито се предвиждат от други доставчици на LNG, беше осъществена доставка единствено от Азербайджан и по договора с Газпром, цената щеше да бъде 190,34 лв. по моите изчисления. Ако има някакво различие, то е само в стотинките. Може да се сравни. Това е по повод на непрекъснатите твърдения, че ако бяхме продължили договора с Газпром, щяхме да имаме по-ниска цена, това просто не е вярно. За м. ноември цената към 10 октомври - 166,13 лв. като заявление от „Булгаргаз“ ЕАД, в алтернативния случай с доставки от Газпром Експорт – 190,34 лв. Но аз ще допълня и още нещо, което беше силно тиражирано, че е трябвало да бъдат закупени количествата, предлагани от седем танкера на “Шиниър”. Ако вместо Газпром в схемата доставчиците са азербайджанският газ плюс танкери от “Шиниър”, отстъпката, която те даваха и която беше силно рекламирана, минус 30 евро по отношение на цената ТТФ, цената на „Булгаргаз“ ЕАД щеше да бъде 179 лв. И в двата случая цената е по-висока и щеше да нанесе загуби за българските потребители, независимо дали се касае за бизнес или битови потребители. Вариантът, който ни се представя като проект на решение, което ние трябва да вземем на 01 ноември, е най-изгодният за потребителите на природен газ в Р България.

Аз нямам други изказвания. Г-н Йорданов? Работната група? Заповядайте, г-н Милен Димитров.

М. Димитров – и. д. директор на дирекция „Природен газ“:

Няма нови обстоятелства, които да Ви представим, след като Ви представихме доклада на работната група.

Доц. д-р И. Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Димитров. Тогава, преди да закрия откритото заседание, първо, искам да съобщя, че закритото заседание, на което КЕВР ще се произнесе с решение за утвърждаване на цената на природния газ за месец ноември, ще се проведе на 01 ноември от 15:00 ч., като до 9:00 ч. сутринта заявителят „Булгаргаз“ ЕАД очакваме да ни даде окончателните данни, които да обхващат целия период до 31.10.2022 г. По такъв начин ще може да се произнесем действително върху най-актуалните цени и най-актуалните курсове на валутата.

Благодаря Ви за участието. Успешен ден и очакваме на 01 ноември окончателните данни, които да ни бъдат предадени.

Комисията прецени, че обстоятелствата по образуваното производство са изяснени пълно и всестранно, и на основание чл. 47, ал. 1 от Правилника за дейността на КЕВР и на нейната администрация

РЕШИ:

Насрочва закрито заседание на 01.10.2022 г. за приемане на решение относно заявление от „Булгаргаз“ ЕАД с вх. № Е-15-20-1055#1 от 11.10.2022 г. за утвърждаване на цена за месец ноември 2022 г., по която общественият доставчик да продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лица, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия.

Приложение:

1. Уведомително писмо на КЕВР с изх. № Е-15-20-1055/20.10.2022 г. до „Булгаргаз“ ЕАД.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

.....

А. Йорданов

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

РОСИЦА ТОТКОВА

Протоколирал:

А. Фикова - главен експерт